

**UCHWAŁA NR XIX/129/2019
RADY MIEJSKIEJ W ŻAROWIE**

z dnia 30 grudnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żarów na 2020 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.), w związku z art. 10 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 852) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 04 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 - 2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492), Rada Miejska w Żarowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żarów na 2020 rok, stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żarów na 2020 rok powierza się Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Żarowie.

§ 3. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Żarów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2020 roku.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok

I. INFORMACJE OGÓLNE – DIAGNOZA ZJAWISKA NARKOMANII

Narkomania to stałe lub okresowe używanie, w celach innych niż medyczne, środków odurzających i psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać albo powstało uzależnienie. Zmiana postaw ludzi sięgających po substancje psychoaktywne oraz zapobieganie negatywnym wpływom otoczenia, będących przyczyną ryzykownych zachowań, wymaga prowadzenia długofalowych działań oraz wskazuje na konieczność współpracy instytucji przeciwdziałających problemom narkomanii. Zapobieganie, opóźnianie i redukcja używania substancji psychoaktywnych jest celem, który przy uruchomieniu spójnej strategii profilaktycznej jest możliwy do osiągnięcia. Podstawę działań dla Gminy Żarów w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii stanowi Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii, który określa cele, zadania oraz działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii, dostosowane do aktualnych potrzeb środowiska lokalnego. Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz uwzględnia cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 - 2020. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z używania narkotyków, jak również innych środków psychoaktywnych oraz stanowi on kontynuację wcześniej prowadzonych działań w obszarze przeciwdziałania narkomanii.

Zmiany społeczno - ekonomiczne dokonujące się w naszym kraju, sprzyjają rozpowszechnianiu się "mody" na używanie środków psychoaktywnych. Wzrasta liczba osób eksperymentujących z narkotykami. Używanie narkotyków jest nielegalne i często ukrywane, trudno jest zatem ocenić rozmiar występowania tego zjawiska oraz związanych z nim niekorzystnych konsekwencji zdrowotnych. Bardzo trudna jest ocena rzeczywistego zasięgu zjawiska używania narkotyków przez młodzież. Zwiększyła się podaż i różnorodność narkotyków na nielegalnym rynku, a tym samym ich dostępność. Zmieniły się zarówno wzory używania, jak i rodzaj najczęściej używanych substancji psychoaktywnych. Narkotyki stały się elementem towarzyszącym zabawom młodzieży, czy wspomagają młodych ludzi w nauce. Najpełniejsze informacje dotyczące ilości osób uzależnionych od narkotyków posiadają instytucje zajmujące się problemem narkomanii. Z danych pozyskanych z instytucji, zajmujących się rozwiązywaniem problemów narkomanii w Gminie Żarów, wynika, iż problemy związane z narkotykami nadal wykazywane są jako nieliczne. Komisariat Policji w Żarowie w 2018 r. (stan na 30.11.2018 r.) wszczął 16 postępowań dotyczących przestępstw narkotykowych w związku z posiadaniem narkotyków i substancji zakazanych, natomiast w roku 2019 (stan na 30.11.2019 r.) liczba ta wyniosła 11. Z pomocy specjalistycznej, świadczonej w Poradni Terapii Uzależnień w Świdnicy w 2018 r. skorzystały 2 osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych, w 2019 r. również 2 osoby. Z pomocy terapeuty uzależnień, świadczącego dyżur w Ośrodku Pomocy Społecznej skorzystało 6 osób.

Jak wynika z ogólnopolskiego badania ankietowego zrealizowanego w 2015 r. w ramach europejskiego programu badań ankietowych w szkołach (ESPAD) wśród uczniów trzecich klas gimnazjalnych oraz drugich ponadgimnazjalnych, poza alkoholem i tytoniem, popularne staje się zażywanie innych substancji psychoaktywnych – narkotyków. Wśród uczniów klas młodszych na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania znajdują się marihuana i haszysz (25,0%) a na drugim leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (17,0%). Wśród uczniów klas starszych na pierwszym miejscu również znajdują się marihuana i haszysz (43,0%). Leki uspokajające i nasenne przyjmowane bez zalecenia lekarza także ułożyły się na drugim miejscu (17,9%). Wśród gimnazjalistów na trzecim miejscu znalazły się substancje wziewne (11,2%), na czwartym miejscu leki przeciwbólowe w celu odurzenia się (7,4%), a na dwóch kolejnych – LSD lub inne halucynogeny (5,5%) oraz amfetamina (5,3%). W starszej grupie na trzecim miejscu znajdują się substancje wziewna (7,6%), na czwartym - amfetamina 7,1%, a na dwóch kolejnych – leki przeciwbólowe w celu odurzenia się (6,7%) oraz LSD lub inne halucynogeny (5,2%) (www.parpa.pl).

W 2018 r. Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych na zlecenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie, przeprowadziło diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych wśród dorosłych mieszkańców (50 osób) oraz uczniów z terenu Gminy Żarów (644 uczniów: SP - 378, GIM - 219, PONADGIM - 47).

1. DOROŚLI MIEKSZAŃCY GMINY:

Badanie ankietowe przeprowadzone wśród dorosłych mieszkańców gminy dotyczące osób zażywających narkotyki i dopalacze w ich najbliższym środowisku wykazało, że 44% respondentów zna co najmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne, w tym 16% wskazało, że zna ponad 10 takich osób. 56% ankietowanych twierdziło, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących narkotyki i dopalacze. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazła się marihuana i haszysz - 34% respondentów zna osoby, które przyjmują te substancje. Kolejne, co do popularności okazały się dopalacze - 22% badanych przyznało, że biorą je osoby z ich otoczenia. 96% ankietowanych nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne, takie jak narkotyki czy dopalacze.

2. UCZNIOWIE Z PLACÓWEK OŚWIATOWYCH NA TERENIE GMINY ŻARÓW:

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO (forma ankiety internetowej dla dzieci i młodzieży). Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych.

Wyniki badań wskazują, że 3% uczniów SP, 16% uczniów GIM i 23% uczniów PONADGIM miało kontakt z substancjami psychoaktywnymi tj. narkotykami i dopalaczami. Substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami to głównie marihuana lub haszysz (SP - 6%, GIM - 20%, PONADGIM - 39%). Przede wszystkim większość badanych uczniów deklaruje, że ta kwestia ich nie dotyczy (SP - 96%, GIM - 82%, PONADGIM - 72%). Ponadto zdecydowana większość uczniów szkoły podstawowej (90%), gimnazjalnej (78%), jak i ponadgimnazjalnej (85%) nie wie, gdzie kupić narkotyki lub dopalacze.

Powyższe dane wskazują, na występowanie zjawiska narkomanii na terenie Gminy Żarów, zatem mając świadomość istniejących zagrożeń, należy podjąć wszelkie działania, zwłaszcza profilaktyczne, zmierzające do ograniczenia zażywania i rozpowszechniania narkotyków. Konieczne jest wdrożenie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości młodzieży i rodzin, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych chroniących przed używaniem narkotyków. Zasadne jest także podejmowanie kompleksowych działań profilaktycznych, obejmujących całe rodziny. Zintegrowane działania muszą być adresowane zarówno do dzieci, młodzieży, jak i do rodziców, pracowników instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii oraz nauczycieli. Profilaktyka, jako oferta wzbogacająca wychowanie oraz edukację dzieci i młodzieży, wymaga podjęcia działań ukierunkowanych nie tylko na zapobieganie szkodom, ale przede wszystkim na promowanie zdrowia. Jednakże najważniejszym elementem procesu przeciwdziałania narkomanii jest profilaktyka prowadzona w środowisku lokalnym.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii określa zakres i formę realizacji zadań na terenie gminy oraz stanowi kontynuację i rozwinięcie działań prowadzonych w latach ubiegłych. Ponadto pozostaje w ścisłej kooperacji z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Żarów na 2019 rok oraz Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 - 2020, a kierunki działań w nim zawarte są zgodne z Krajowym Programem Przeciwdziałania Narkomanii. Ponadto Program opracowany został w oparciu o założenia Narodowego Programu Zdrowia, zawiera także zadania określone w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, które będą realizowane w formach dostosowanych do aktualnych potrzeb lokalnych.

II. CELE PROGRAMU:

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żarów na 2020 rok jest profilaktyka, zwiększenie świadomości mieszkańców Gminy Żarów na temat zagrożeń wynikających z zażywania substancji oraz ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem narkotyków poprzez podejmowanie różnorodnych działań prowadzonych na terenie gminy, w tym:

- a) prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej,
- b) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
- c) ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych.

III. ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU:

Program określa działania w zakresie profilaktyki, promocji zdrowia oraz minimalizacji szkód związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez mieszkańców gminy. Realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii obejmuje w szczególności:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od narkotyków i zagrożonych uzależnieniem:

- a) udzielanie nieodpłatnej pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin poprzez świadczenie poradnictwa specjalistycznego - finansowanie dyżuru terapeuty uzależnień ds. narkomanii,
- b) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej poprzez prowadzenie poradnictwa w zakresie przyczyn sięgania po narkotyki oraz ponoszenia szkód zdrowotnych i społecznych używania narkotyków, szkolenie przedstawicieli grup zawodowych stykających się z problemem uzależnień, a także współpracę z Komisariatem Policji w Żarowie oraz Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- c) zakup i dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych (np. broszury, ulotki) dla klientów punktu konsultacyjnego oraz instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii,
- d) doposażenie punktu konsultacyjnego w podstawowe materiały biurowe, wykorzystywane podczas realizacji działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii,
- e) organizowanie i finansowanie szkoleń, konferencji, kursów zwiększających kompetencje osób pracujących na rzecz mieszkańców zagrożonych uzależnieniem od narkotyków, uzależnionych i ich rodzin (m.in. pracowników pomocy społecznej, policji, służby zdrowia, oświaty, GKRPA) w zakresie przeciwdziałania narkomanii, pomocy psychologicznej, pracy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi,
- f) współpraca z placówkami służby zdrowia, ośrodkami leczenia uzależnień, poradnią terapii uzależnień w zakresie leczenia, rehabilitacji osób uzależnionych od narkotyków oraz współuzależnionych, a także podejmowanie współpracy z instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii.

2. Pomoc osobom uzależnionym od narkotyków i zagrożonym uzależnieniem:

- a) motywowanie osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, jak i osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego, kierowanie do leczenia specjalistycznego,
- b) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- c) współpraca z instytucjami pomagającymi osobom uzależnionym,
- d) wspieranie działalności grup samopomocowych,
- e) udzielanie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii:

- a) realizowanie na terenie szkół i innych placówek oświatowych programów oraz spektakli profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców, dostosowanych do potrzeb konkretnej placówki, w tym programów rekomendowanych (np. Program Domowych Detektywów, Archipelag Skarbów, Debata, Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć),
- b) koordynacja i organizowanie warsztatów, pogadanek profilaktyczno - edukacyjnych, wspieranie i finansowanie przedsięwzięć profilaktycznych organizowanych przez szkoły i inne instytucje np. Komisariat Policji, w zakresie edukacji i profilaktyki w szkołach zmierzającej do uświadomienia skutków zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, a także promujących zdrowy styl skierowanych do dzieci, młodzieży oraz rodziców,
- c) angażowanie się w realizację ogólnopolskich kampanii edukacyjnych oraz kampanii lokalnych, związanych z profilaktyką uzależnień oraz rozwiązywaniem problemów społecznych, wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych np. Zachowaj Trzeźwy Umysł,
- d) podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Gminy Żarów poprzez rozpowszechnianie informacji w postaci ulotek/broszur o substancjach psychoaktywnych i uzależnieniu oraz współpracę z lokalnymi mediami w zakresie opracowywania artykułów o problematyce narkotykowej,
- e) wspieranie edukacji osób podejmujących działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii poprzez zakup specjalistycznych publikacji i czasopism,

- f) organizowanie i finansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych i konferencji dla przedstawicieli grup zawodowych stykających się z problemem narkomanii oraz członków GKRPA, dotyczące przeciwdziałania narkomanii, mechanizmów uzależnień oraz wczesnej interwencji, finansowanie rad szkoleniowych dla nauczycieli w zakresie symptomów zażywania substancji psychoaktywnych oraz wczesnej interwencji,
- g) wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie organizowanych spotkań i działań sportowych dla dzieci i młodzieży, promujących zdrowy styl życia oraz alternatywne formy spędzania czasu wolnego.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii:

- a) współpraca służąca przeciwdziałaniu problemom narkomanii poprzez wymianę informacji, konsultacje, wspólne inicjatywy na rzecz profilaktyki, w szczególności na rzecz promocji i realizacji działań w tym zakresie,
- b) udzielanie wsparcia i pomocy merytorycznej stowarzyszeniom, organizacjom pozarządowym, instytucjom i osobom fizycznym dla lokalnych inicjatyw w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania problemom narkomanii,
- c) dofinansowanie zakupu nagród, materiałów edukacyjno - informacyjnych, artykułów biurowych i spożywczych, niezbędnych do realizacji działań związanych z problemem uzależnień, profilaktyką oraz promocją zdrowia np. konkursy, szkolenia, zajęcia profilaktyczne.

5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i członkom ich rodzin:

- a) praca socjalna realizowana przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej,
- b) pomoc w integracji społecznej osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin, w tym organizowanie dla rodzin zajęć, ukierunkowanych na zmianę nawyków zachowania, które mogą utrudniać reintegrację społeczną.

IV. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII:

Koordinatorem i realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żarów na 2020 rok jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie. Program realizowany będzie przy współpracy:

- Urzędu Miejskiego w Żarowie
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie,
- Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Żarów,
- organizacji pozarządowych,
- szkół i placówek oświatowych z terenu Gminy Żarów,
- Komisariatu Policji w Żarowie,
- instytucji zaangażowanych w działalność na rzecz profilaktyki i przeciwdziałanie narkomanii.

V. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Zgodnie z projektem budżetu Gminy Żarów na 2020 rok na realizację działań związanych z Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii zabezpieczono kwotę 25 000 zł. (Dz.851 - Ochrona zdrowia, rozdz. 85153 - Zwalczanie narkomanii). Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody z opłat za zezwolenia wykorzystywane będą także na realizację gminnych programów przeciwdziałania narkomanii.

Lp	Treść zadania	Wykonawca zadania	Główne składniki kosztów realizacji zadania	Czas trwania
1	Pomoc osobom uzależnionym od narkotyków i zagrożonych uzależnieniem oraz członkom ich rodzin, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej np.	Zadanie realizowane przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarowie	Zakup ulotek i broszur tematycznych, artykułów biurowych, zakup materiałów w ramach kampanii profilaktycznych, wynagrodzenie terapeuty ds. narkotyków oraz inne koszty związane z realizacją zadania.	Cały rok

2	Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii	Zadanie realizowane przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarowie	Koszty związane z zakupem usług w zakresie realizowanych programów, warsztatów, pogadek i spektakli profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży, dofinansowanie szkolnych programów profilaktycznych. Koszty związane z zakupem materiałów - informacyjno - edukacyjnych, artykułów biurowych, poczęstunku. Inne wydatki wynikające z prowadzenia działalności profilaktyczno - informacyjnej.	Cały rok
3	Podnoszenie kompetencji w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii tj. organizowanie i finansowanie szkoleń dla osób zaangażowanych w realizację zadań na rzecz przeciwdziałania narkomanii.	Zadanie realizowane przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarowie	Koszty wynikające z udziału w szkoleniach i organizacji szkoleń.	Cały rok
4	Wspomaganie działalności podmiotów w wykonywaniu zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii.	Zadanie realizowane przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarowie	Koszty według potrzeb np. zakup narkotestów.	Zgodnie z potrzebami
KWOTA NA REALIZACJĘ POWYŻSZYCH ZADAŃ WYNOSI: 25 000 złotych				

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii stanowi podstawę działań związanych z przeciwdziałaniem temu zjawisku. Realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii, jakie nakłada na gminę ustawodawca, prowadzona jest w oparciu o gminny program przeciwdziałania narkomanii, uwzględniający cele operacyjne dotyczące ograniczenia stosowania substancji psychoaktywnych, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 - 2020.

W związku z powyższym uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żarów na 2020 rok jest niezbędne i zasadne.

Sporządziła:

Marta Łoboda

starszy inspektor ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień